

Γιά ποιό λόγο ἐνανθρώπησε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ὁ Πατήρ ἢ τὸ Πνεῦμα· καὶ ποιές οἱ συνέπειες τῆς ἐνανθρώπησης

Ἀγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ

Ὁ Πατήρ δὲν μεταπίπτει στὸν Υἱό, παραμένει πάντα Πατήρ· ὁ Υἱὸς δὲν μεταπίπτει στὸν Πατέρα, παραμένει πάντα Υἱός· τὸ Πνεῦμα δὲν μεταπίπτει στὸν Πατέρα ἢ τὸν Υἱό, παραμένει πάντα Πνεῦμα ἅγιο. Ἡ ιδιότητα καθενὸς προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδας εἶναι σταθερή καὶ ἀμετάβλητη. Πῶς, ἄλλωστε, θὰ παρέμενε ιδιότητα ἂν ἐναλασσόταν συνεχῶς περνώντας κάθε φορά σὲ ἄλλο πρόσωπο; Γιαυτὸ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι πού γίνεται Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ παραμείνει ἀκριβῶς ἡ ιδιότητα ἀμετακίνητη. Γιατί, ὄντας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἔγινε Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παίρνοντας σὰρκα ἀνθρώπου ἀπ' τὴν ἁγία Παρθένο, δὲν ἀλλοτριώθηκε ἀπὸ τὴν υἱική του ιδιότητα.

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρώπησε γιὰ νὰ χαρίσει ξανά στὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖο δημιουργώντας τον τὸν προόρισε. Τὸν δημιούργησε σύμφωνα μὲ τὴ δική του εἰκόνα, διανοητὴ καὶ ἐλεύθερο, προορισμένο νὰ τοῦ μοιάζει, δηλαδή νὰ ᾖ, ὅπως καὶ ὁ δημιουργός του, τέλεια ἐνάρετος, πράγμα κατορθωτὸ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση. Γιατί οἱ ἀρετές, δηλαδή ἡ νηφαλιότητα, ἡ ἡρεμία, ἡ ἀκεραιότητα, ἡ ἀγαθοσύνη, ἡ σοφία, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀνεξικακία εἶναι πρωταρχικά, γνωρίσματα τῆς θείας φύσης.

Ὁ Θεός, λοιπόν, δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο σὲ πλήρη κοινωνία μαζί του (τὸν δημιούργησε γιὰ νὰ μείνει ἄφθαρτος, τὸν ἀνέβασε στὴν ἀθανασία μὲ τὸ νὰ τὸν κρατᾷ κοντὰ του). Ἐμεῖς, ὅμως, αὐτὰ τὰ γνωρίσματα τῆς θείας φύσης τὰ ἀλλοιώσαμε καὶ τὰ μπερδέψαμε μὲ τὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς, καὶ περάσαμε στὴν παράταξη τῆς κακίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσουμε τὴν κοινωνία μὲ τὸ Θεό. Τίς γὰρ μετουσία φωτὶ πρὸς σκότος; Καὶ ὅταν πιά στερηθήκαμε τὴ ζώη, πέσαμε στὴ φθόρα τοῦ θανάτου.

Ἐπειδὴ, τώρα, ὁ Θεός μᾶς πρόσφερε τὸ ὕψιστο καὶ δὲν τὸ διαφυλάξαμε, χρειάστηκε νὰ κατέβει αὐτὸς στὸ χεῖριστο, δηλαδή στὴ δική μας ξεπεσμένη φύση, ὥστε νὰ μᾶς ξαναδώσει, προσφέροντας καὶ ἐνεργώντας ὁ ἴδιος, τὴν ἐξομοιωμένη μ' αὐτὸν εἰκόνα καὶ τὸν ἀρχαῖο προορισμό. Κι ἀκόμα νὰ μᾶς διδάξει τὸ ἐνάρετο ἥθος τῆς βιωτῆς, αὐτὸ τὸ ἥθος ποὺ ὁ ἴδιος μὲ τὴν ἐπίγεια ζωὴ του κατέστησε συγκεκριμένο καὶ εὐκολοκατόρθωτο. Κι ἀκόμα νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴ φθορὰ φέρνοντάς μας πάλι σὲ κοινωνία μὲ τὴ ζωὴ, μὲ τὸ νὰ ἀνοίξει ὁ ἴδιος τὸ δρόμο τῆς δικῆς μας ἀνάστασης. Καὶ ἀκόμα νὰ ξανακάνει καινούργιο τὸ θρυμματισμένο κι ἀγνώριστο κανάτι τῆς ὑπαρξῆς μας, νὰ λύσει τὰ δεσμὰ τῆς κυριαρχίας τοῦ διαβόλου ἐπάνω μας προκαλώντας μας νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν κυριαρχία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀκόμα νὰ μᾶς γεμίσει κουράγιο καὶ νὰ μᾶς ἐκπαιδεύσει νὰ πολεμοῦμε τὸν τύραννο μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ταπείνωση.

Μέ τήν ἐνανθρώπησιν, λοιπόν, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καταργήθηκε ἡ λατρεία τῶν δαιμόνων, ὅλη ἡ κτίσις ἀγιάστηκε μέ τό θεῖο του αἷμα, οἱ βωμοί καί οἱ ναοί τῶν εἰδώλων κατεδαφίστηκαν, ρίζωσε ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ, λατρεύεται πιά ἡ ὁμοούσια Τριάδα, ἡ ἄκτιστη θεότητα, ὁ ἕνας ἀληθινός Θεός ὁ δημιουργός καί κυβερνήτης τοῦ σύμπαντος. Τώρα πιά, πάλι, οἱ ἀρετές εἶναι κατορθωτός τρόπος ζωῆς, προσφέρθηκε ἡ ἐλπίδα μέ τήν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ· τώρα πιά οἱ δαίμονες τρέμουν τοὺς ἀνθρώπους πού προηγουμένως ἦταν τοῦ χειριοῦ τους. Καί τό πράγματι ἀξιοθαύμαστο, εἶναι πῶς ὅλα αὐτά κατορθώθηκαν μέ τό σταυρό καί τὰ πάθη καί τό θάνατο. Κηρύχθηκε σ' ὅλη τή γῆ τό Εὐαγγέλιο τῆς ὑποταγῆς στό Θεό, ὅχι μέ πολέμους καί ὅπλα καί στρατοὺς πού συντριβαν τοὺς ἐχθρούς. Κηρύχθηκε ἀπό λίγους γυμνοὺς, φτωχοὺς καί ἀγράμματους, πού διώκονταν ἀπό παντοῦ, πού δέχονταν χτυπήματα, πού θανατώνονταν, πού κήρυτταν ἕνα σταυρωμένο καί νεκρό, πού ὅμως ἐπικράτησαν ἀπέναντι στοὺς σοφοὺς καί τοὺς ἰσχυροὺς γιατί ἀκριβῶς τοὺς ἀκολουθοῦσε ἡ ἀκαταμάχητη δύναμις τοῦ σταυρωμένου. Ὁ θάνατος, ὁ πρὶν τρομακτικός, νικιέται, καί καταδικάζεται τώρα ὁ ἀπόβλητος καί μισητός τῆς ζωῆς.

Αὐτά εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ· αὐτές εἶναι οἱ συνέπειες τῆς ἐπιβολῆς τῆς δυνάμεώς του. Δέν ἔσωσε ἕνα λαό, ὅπως ὁ Μωυσῆς πού φυγάδευσε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο τοὺς Ἑβραίους περνώντας τους μέσ' ἀπὸ τὴ θάλασσα γιὰ ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴ δουλεία τοῦ Φαραῶ.

Ἐσωσε ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆ φθορά τοῦ θανάτου καὶ τὸν γεμάτο ἀπὸ κακία τύραννο, τὴν ἁμαρτία. Καὶ ἔσωσε τοὺς ἀνθρώπους ὅλους, ὅχι πειθαναγκάζοντάς τους νὰ ἀσκήσουν τὴν ἀρετὴ, ὅχι παρακλώνοντάς τους στὸ κῶμα, ὅχι καίοντάς τους καὶ διατάσσοντας νὰ λιθοβολοῦνται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀλλὰ πείθοντάς τους μέ πραότητα, ὑπομονή καὶ συγκωρευτικότητα νὰ διαλέξουν τὴν ἀρετὴ καὶ νὰ συναγωνίζονται στοὺς κόπους γι' αὐτὴν κι ἔτσι νὰ ἱκανοποιοῦνται. Προηγουμένως ὅταν ἁμάρταναν ἐτιμωροῦντο μέ χτυπήματα κι ὅμως ἐπέμεναν στὴν ἁμαρτία καὶ τὴν εἶχαν θεοποιήσει· τῶρα δέχονται νὰ ὑφίστανται χτυπήματα γιὰ χάρη τῆς ὑπακοῆς στὸ Θεό καὶ γιὰ χάρη τῆς ἀρετῆς, δέχονται νὰ κακοπαθοῦν καὶ νὰ θανατώνονται.

Δόξα σέ Σένα Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ καὶ Σοφία καὶ Δύναμη καὶ Θεέ Παντοκράτορα. Τί νὰ Σοῦ ἀντιδωρίσουμε ἐμεῖς οἱ ἄπραγοι γιὰ ὅλα ὅσα μᾶς χάρισες; Ὅλα μᾶς τὰ ἔχεις δοσμένα Ἐσὺ καὶ τίποτ' ἄλλο δέν ζητᾶς ἀπὸ μᾶς πέρα ν' ἀποδεχτοῦμε τὴ σωτηρία ποὺ μᾶς πρόσφερες, δίνοντάς μας ἀκόμα καὶ τὴ δύναμη γιὰ νὰ τὸ κάνουμε. Καὶ τὴν προσπάθειά μας πάλι νιώθεις γιὰ χάρη γιατί εἶσαι ἀπερίγραπτα ἀγαθός. Σ' εὐχαριστοῦμε, Ἐσένα ποὺ μᾶς ἔδωσες τὴν ὑπαρξη, μὰ καὶ μᾶς χάρισες τὴν αἰώνια ζωή· Ἐσένα ποὺ καὶ ὅταν τὴν χάσαμε καὶ τὴν ἀρνηθήκαμε, μᾶς ὁδήγησες πίσω σ' αὐτὴν μέ τὴν ἐνανθρώπησή Σου ποὺ καμιά γλῶσσα δέν τολμᾷ νὰ ἐρμηνεύσει.